

РОЛЬ ІНІЦІАТИВНОГО АУДИТУ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ

Смолій В.С., здоб. вищ. осв.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **М.О. Нежива**
Державний торговельно-економічний університет

У нових реаліях сьогодення, підприємства вимушені працювати в складних умовах, під впливом різних зовнішніх факторів, які часто можуть ставати руйнівними для системи функціонування підприємства. Фактори криз, коронавірусу, війни, економічної нестабільності в Україні та світі змушують бізнес миттєво реагувати на нові виклики. Саме тому в системі підприємства виникає питання створення якомога більш стійкого та водночас гнучкого управління.

Вище керівництво компанії має бути обізнаним щодо фінансової стійкості, всіх змін, процесів, які відбуваються та їх ефективність, появи суттєвих ризиків суб'єкта господарювання. Крім того, зовнішні користувачі, зокрема, інвестори та кредитори мають бути впевнені в безперервній і результативній діяльності підприємства, а також розуміти перспективи та ризики майбутніх угод з фірмою. Особливо актуальним є питання кредитування та залучення додаткових фінансових ресурсів у часи нестабільної економічної ситуації. Саме тому бізнес все частіше звертається за ініціативним аудитом у період виходу з кризи.

Аудит фінансової звітності та державний фінансовий аудит можуть проводитися за ініціативою суб'єктів господарювання, а також у випадках, передбачених законом (обов'язковий аудит) [1].

Ініціативний аудит – це аудиторська перевірка або аудиторська послуга, що надається аудиторською фірмою (аудитором) на запрошення господарюючого суб'єкта згідно з укладеним договором та узгодженою програмою [2]. Ініціативний аудит здійснюється за рішенням керівництва підприємства. Цілі ініціативного аудиту можуть бути самими різними: контроль і аналіз стану бухгалтерського обліку в цілому або окремих його розділів, оцінка стану фінансової звітності підприємства, оцінка стану розрахунків, організація діловодства з бухгалтерського обліку тощо. Основною ціллю ініціативного аудиту є виявлення недоліків у веденні бухгалтерського обліку підприємства, складанні звітності, в оподаткуванні, проведення аналізу фінансового стану підприємства та допомога йому в організації обліку і звітності.

Ініціативний аудит відрізняється від обов'язкової перевірки фінансової звітності, адже він може охоплювати будь-який визначений

період діяльності підприємства, а також у клієнта є можливість обрати масштаб і характер аудиторської перевірки. Інакше кажучи, на запит замовника аудит виконується не лише щодо надання впевненості щодо фінансових результатів підприємства, але й відносно результатів функціонування окремих підрозділів, господарських операцій, укладання господарських договорів, майна, зобов'язань, системи внутрішнього контролю. Відбувається перевірка свідомо не вигідних угод, за результатами якої клієнту надають рекомендації.

Часто компанії звертаються за ініціативним аудитом з метою виявлення ризиків, неточностей у частині фінансової звітності та сплати податків, приведення бухгалтерської та податкової звітності до вимог чинного законодавства. Таким чином, компанія зможе виправити помилки, підготуватись до обов'язкового аудиту та уникнути порушень і сплати значних сум штрафів і санкцій.

Замовник отримує аудиторський висновок із повним визначеним аналізом функціонування підприємства, на основі якого, в майбутньому, ухвалюються та приймаються управлінські рішення, спрямовані на покращення діяльності та співпраці з інвесторами, клієнтами, партнерами, акціонерами.

До етапів ініціативного аудиту відносять: оцінка майбутнього обсягу робіт; погодження термінів проведення аудиту та обговорення нюансів співпраці; організація робочої групи та документація; розробка плану подальших дій; безпосередня перевірка; надання рекомендацій щодо усунення виявлених неточностей; підготовка попереднього звіту; узгодження результатів з клієнтом; оформлення підсумкового аудиторського висновку.

Таким чином, ініціативний аудит вважається ефективним інструментом для вирішення стратегічних завдань підприємства. Він надає змогу мінімізувати податкові, фінансові, господарські ризики, проаналізувати діяльність підприємства і визначити рекомендації щодо усунення суттєвих недоліків.

Інформаційні джерела:

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

2. Огійчук М.Ф. Аудит: Навч. посібник. Вид. 4-те, перероб. і допов. / М.Ф. Огійчук, І.І. Рагуліна, І.Т. Новіков. – Київ: Алерта, 2020. – 752 с.